

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Ганка Неделчева, СУ „Св.Климент Охридски“, ФНОИ

за дисертационен труд на тема:

РИТМИКАТА, МУЗИКАТА И ЗВУКОВАТА КАРТИНА КАТО ВЪЗМОЖНИ ЗАМЕСТИТЕЛИ НА ЛИПСВАЩА ДРАМАТУРГИЧЕСКА СТРУКТУРА ПРИ НЕВЕРБАЛНИЯ ТЕАТЪР И СПЕКТАКЛИ ПО НЕТЕАТРАЛЕН ТЕКСТ

от **ПЕТЯ ВАСИЛЕВА ДИМАНОВА**, докторант

в катедра „Актьорско майсторство за драматичен театър”,

факултет „Сценични изкуства”,

Национална академия за театрално и филмово изкуство

„Кръстьо Сарафов”

за присъждане на образователна и научна степен „ДОКТОР”
по професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство

Представеният дисертационен текст съдържа 122 машинописни страници, разпределени според съдържанието в структура от Увод, 4 тематични глави, Заключение, Научни приноси и Библиография с модули - Цитирана литература, Книги на български, Books in English. Спазена е академичната процедура за предварително разглеждане и приемане на дисертацията на разширено заседание на катедра „Актьорско майсторство за драматичен театър” на НАТФИЗ „Кр.Сарафов” и насочване на докторантката към защита.

Авторът на представения труд форматира своите научно-изследователски търсения чрез релацията театър-музика, за да предложи свои ефективни модели на работа със студентите. Това е знак за професионален рефлекс, който често тръгва от педагогическата практиката и се финализира с подобни теоретични разработки.

В **Увода** на своя текст Петя Диманова конкретизира обекта, предмета и целта на своето изследване, съобщава методите и работните си

хипотези, въвежда и терминологично уточняване на използвания понятиен апарат. Тези атрибути на Увода са съотносими към представените разсъждения за театралния спектакъл като проява на „знаковост“ и присъствието на музиката като неин съучастник.

Глава I. *Функции на ритъма и музиката в нетеатрална условност* проследява пространно предисторическото битие на музиката, което в своята автентичност се припокрива с примитивност и ритуалност в една постоянна и своеобразна игра между магично и реално. Потърсени са интересни аспекти на взаимодействие между фолклора и каноните на източноправославното пеене в контекста на генезиса и еволюцията на музикално-театралните практики.

Глава II. *Функции на театралната музика в спектакъла* фокусира наблюденията на докторантката върху звуковото поле като част от театралното, т.е. смислово внушение. Тя коментира публикациите на Търнър, практиките на Станиславски, музикално-драматургичния опит на Вагнер, връща музикално-историческото време назад към Аристотел и Витрувий, за да срещне Музиката с нейната автономия и Театъра, чиято условност дава живот за музикалните светове. Семантичното съдържание на това сливане се изяснява по-нататък от автора и чрез други измерения на музикално-театралния ритуал, разположен в различна жанрова среда, третирана като конвенция на художествената измислица, както и чрез разнородни функционални аспекти на звука като действащо лице в спектакъла.

Обяснимо и логично обосновано е навлизането на докторантката в зоната на музикалната педагогика, която е обект на изложението в **Глава III**. Въпреки есеистичния словесен подход, тя успява да убеди читателя на дисертационния текст в необходимостта от музикално-педагогически похвати в работата с бъдещи актьори. База за това са основните музикални способности - музикален слух, метроритмично чувство, музикална памет. *„Актьорът трябва да е музикално и темпо-ритмически грамотен, за да може да борави добре с текста и паузите в него, да владее подходящия за представлението ритъм и да развие своята „музикална интуиция“ ...той трябва да обърне особено внимание на следните проявления на*

ритъма, съотнесени към сценичната му изява: ритъм на обмен на диалог между знаците; ритъм в ходенето на героя; ритъм в реакциите на героите към събитията в драмата; ритъм в речта на героя; ритъм в повтарянето на думи и фрази; ритъм в стилизирани или синхронизирани движения на знаците; ритъм в промените на скоростта на сцени; ритъм в невокален звук, направен от актьор” . (стр. 49)

Така логично идва ред на педагогическите идеи на Петя Диманова, представени в групови и индивидуални ритмически упражнения като част от практическото обучение на актьора по музика. В нейната концепция за това присъстват като фундамент две зони - музикално-теоретичното познание и вокалната практика на бъдещия актьор (постановка на гласа, дишане, звукопроизвеждане). Всички констатации и обобщения са изведени и пречупени от докторантката през призмата на физиологията и проявите на висшата нервна дейност на човека с нейните психични функции.

В последната **четвърта глава** на дисертацията авторката експонира своя дизайн за „Вокално обучение” на студенти от специалност „Актьорство за Драматичен Театър” и „Актьорство за Куклен Театър” във Факултета по сценични изкуства, която е със статут на задължителна дисциплина в продължение на 4 години. Учебното съдържание включва 27 теми, организирани от нея в 3 модула: *Модул 1. Елементи на вокално-техническата култура на актьора, Модул 2. Художествени изразни средства, Модул 3. Изпълнителски проблеми и тяхното практическо разрешаване чрез различни методични форми.* Мотивацията на автора е достатъчно голяма при заявените от него високи професионални цели: *„Формиране на универсален актьор в съвременния театър, за който вокалната компетентност като съвкупност от знания, умения и опит, е условие за професионално формиране, развитие и усъвършенстване в областта на актьорското майсторство за драматичен и куклен театър.”* (стр. 103)

В **Заключението** на своя дисертационен труд Петя Диманова споделя резултатите на своята творческа продукция, които е най-силен атестат за научно-изследователската ѝ работа.

Приемам научните приноси на докторантката и съдържанието на Автореферата като документи в настоящата процедура.

Позволявам си да отправя няколко критични бележки по отношение на техническата прецизност при набора на текста, повече внимание към правилата за членуване в българския език и съобразяване на библиографската справка с обявените български и международни стандарти. Бих направила и още една препоръка за уточненията на автори и лица, отбелязани под черта, които биха спечелили, ако се представят с годините на раждане и смърт, което автоматично уточнява историческото време.

Тези критични бележки са въпрос на добра воля и имат смисъл на препоръка към можещ колега. Те не променят цялостното положително впечатление и оценка на представения от Петя Диманова дисертационен труд.

Предлагам на Уважаемото научно жури ДА присъди научната и образователна степен „ДОКТОР” на Петя Диманова.

4. 08. 2020

Член на НЖ:

София

(проф. д-р Ганка Неделчева)